

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. IV. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1845_808A-txt-shoot-idm189/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

bog i et Sprog, trods al sin Ufuldstændighed, er et stort Skridt fremad, saaledes er ogsaa den første Samling af Ordsprog, hvori man nemt kan finde Rede, trods alle dens Ufuldstommenheder, et Fremskridt, man, med nogen Varme for Sagen, maa kunne lade sig gennemhegle for og dog glæde sig ved. Naar der nemlig først er en saadan Samling, hvis Feil og Mangler let lade sig opdage, da lade Mangle lerne sig ogsaa let afhjælpe og Feilene rette, saa ikke blot de Lærde kan overse den store Almindelig, der kun behøver at opbyrkes, for at bringe rige Frugter, men, hvad der er det vigtigste, Folket kan finde og i Munden prøve Udførelsen for sin naturlige Tankegang, som Det enten har tabt, eller dog tabt Sikkerheden paa og Magten over.

Jeg vil derfor ikke foregribe Læseren, ved selv at opregne alle de Mangler og Feil, jeg selv kan see ved dette Prøvestykke, men heller sige, hvordan jeg har stræbt at stille Ordsprogene i deres rette Lys, som er deres eget. De ældre Samlinger, som jeg kender, er nemlig enten, som Beder Laales, et reent Virvar, eller, som Beder Syds, en vilkaarlig Juddeling efter hvad Samleren synes, et Ordsprog kunde bedst anvendes paa og bruges til, eller endelig et Regjster efter For-Bogstavet.

Intet af disse Exempler kunde jeg befoemme mig til at følge, men har stræbt at benytte Ordspogs-Formen paa en bedre Maade, ved at see paa Hoved-Ordene, uden at

endse enten de kom først eller sidst. Hermed stødte jeg nu vist nok ved Giennemførelsen paa mange Vanskeligheder, som vel kun maadelig er overvundne, men Læseren vil dog meget snart kunde see, om et Ordsprog, han tanker paa, findes i Samlingen eller ikke, og hvor det da end staaer, vil det altid have et lille Ord at støtte sig til, som selv naar det glipper, giver et Lydglimt fra sig. Naar det ikke formeget vilde have forstærket Bogen, burde maaskee, hvor Hoved-Ordet var tvivlsomt, Ordspøget været at finde paa flere Steder, men nu besluttede jeg mig til kun at sætte hvert een Gang, saa, hvor Enkelte findes to Steder, er det, fordi jeg ikke tidnok har opdaget det.

I den store Grændse-Strid, som de Lærde siger, der skal føres mellem „Ordsprog“ og „Mundheld“, vil jeg ikke indlade mig, da den kun findes paa Papiret, ikke i Folke-Munden, som er Begges naturlige Opholdssted, hvor de boer meget fredelig sammen, og jeg berører det da kun for at sige, at hvor man, i Begyndelsen eller Midten, finder Klammerter, indslutte de Ord af mine, hvorved jeg vilde hjælpe Ordspøget til sin nu i Munden tabte Form. Ligesom nemlig „at staae i sit eget Lys“, at staae Vand paa en Gaas, at hjælpe af Dypen i Halmen, at være som en Ugle mellem Krager“, der nu kun er løse Talemaader, hos Laale findes i deres levede Sæl, saaledes er aabenbar „at flere om i en anden Gade, kun at have Dagen og Veien“

